

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ ΑΣΤΡΟΦΥΣΙΚΗΣ ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΩΝ
ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗΣ (ΙΑΑΔΕΤ)
Ι.Μεταξά & Βασ. Παύλου Πεντέλη, 15236 ΑΘΗΝΑ
Δρ. Κοντοές Χαράλαμπος (Χάρης)
Διευθυντής Ερευνών ΕΑΑ
e-mail: kontoes@noa.gr, τηλέφωνο: 2103490011

Δελτίο Τύπου

Αθήνα, 9/3/2021

Η Αττική ενώνει τις δυνάμεις της με στόχο τη δημιουργία «ασπίδας προστασίας» των πολιτών και του περιβάλλοντος από τις φυσικές καταστροφές.

Την 1η Μαρτίου 2021, η Περιφέρεια Αττικής, το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών (ΕΑΑ) και το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), ένωσαν τις δυνάμεις τους υπογράφοντας τριμερή Προγραμματική Σύμβαση, με στόχο τη προστασία του πολίτη και του περιβάλλοντος από τις φυσικές καταστροφές και συγκεκριμένα, το Κέντρο Επιστημών Παρατήρησης της Γης και Δορυφορικής Τηλεπισκόπησης BEYOND του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, θα εκπονήσει έρευνα με τίτλο «Εκτίμηση κινδύνων Σεισμού, Πυρκαγιάς και Πλημμυρών στην Περιφέρεια Αττικής».

Η Περιφέρεια Αττικής θα αξιοποιήσει το έμπειρο επιστημονικό προσωπικό και την τεχνολογία αιχμής του Κέντρου Αριστείας BEYOND του Ινστιτούτου Αστρονομίας, Αστροφυσικής και Διαστημικών Εφαρμογών (ΙΑΑΔΕΤ) του ΕΑΑ, το οποίο θα συντάξει λεπτομερείς μελέτες κινδύνων από πυρκαγιά, πλημμύρα και σεισμό, και θα διαμορφώσει ένα αποτελεσματικό σχέδιο αντιμετώπισής τους σε μια σειρά Δήμων της Περιφέρειας που επιλέχθηκαν με κριτήριο την τρωτότητα στους συγκεκριμένους κινδύνους.

Έρευνες αυτού του τύπου, για πολλαπλούς φυσικούς κινδύνους και σε κλίμακα οικισμού, θα διεξαχθούν για πρώτη φορά στη χώρα μας. Μέσω του έργου αυτού θα επιτευχθεί η δημιουργία πρωτότυπης γνώσης προς υποστήριξη της Περιφέρειας Αττικής στη βέλτιστη εφαρμογή του προβλεπόμενου Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας και στην υποστήριξη του έργου των Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας.

Όμως γιατί επιλέχθηκε η Αττική για μια τέτοια έρευνα, ποιο είναι το πλαίσιο αυτής της συνεργασίας, ποια θα είναι τα αποτελέσματα του έργου και γιατί επιλέχθηκε το Κέντρο Επιστημών Παρατήρησης της Γης και Δορυφορικής Τηλεπισκόπησης BEYOND του ΕΑΑ/ΙΑΑΔΕΤ να είναι ένας από τους βασικούς φορείς υλοποίησης; Τελικά υπάρχουν επιστημονικά εργαλεία που μπορούν να συνεισφέρουν στην πολιτική προστασία; Οι απαντήσεις στα συγκεκριμένα ερωτήματα βρίσκονται παρακάτω:

Γιατί η Αττική;

Η Περιφέρεια Αττικής αποτελεί μια κομβική περιοχή με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά όπως ο υπερπληθυσμός, η υπερ-συγκέντρωση κρίσιμων υποδομών και κοινωνικο-οικονομικών δραστηριοτήτων, το μεγάλο μήκος ακτογραμμής, η σημαντική επιφάνεια ενδοχώρας, και οι ποικίλες γεωπεριβαλλοντικές ενότητες. Ταυτόχρονα, πρόσφατα καταστροφικά γεγονότα στην Περιφέρεια Αττικής, όπως η πλημμύρα στη Μάνδρα το 2017 και η πυρκαγιά στο Μάτι το 2018, αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα των τραγικών συνεπειών του συνδυασμού φυσικών κινδύνων και ανθρωπογενών παρεμβάσεων. Ως εκ τούτου, είναι καθοριστικής και επιτακτικής μάλιστα σημασίας η αξιόπιστη ποσοτικοποίηση του κινδύνου και ο σχεδιασμός μέτρων μετριασμού του.

Ποιο είναι το πλαίσιο αυτής της συνεργασίας;

Οι συμβαλλόμενοι φορείς εκκινούν από κοινή αφετηρία για την από κοινού εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Η Προγραμματική Σύμβαση θα υποστηρίξει το σύνολο των δράσεων που προβλέπει ο Ν. 4662/2020 (Α' 27) «Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της ΓΓΠΠ, αναβάθμιση Εθελοντισμού Πολιτικής Προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος και άλλες διατάξεις» σε θέματα Πρόληψης και Ετοιμότητας.

Ποια θα είναι τα αποτελέσματα του έργου;

Τα αποτελέσματα του πρωτότυπου αυτού ερευνητικού έργου θα υποστηρίξουν αφενός τη λήψη μέτρων και τον καλύτερο σχεδιασμό έργων προστασίας, και αφετέρου την καλύτερη προετοιμασία για κατάλληλες ενέργειες διαχείρισης κρίσης σε περιπτώσεις πυρκαγιάς, πλημμύρας, σεισμού. Η αποτελεσματική διαχείριση της κρίσης προϋποθέτει την έγκαιρη εκτίμηση του κινδύνου, η οποία θα επιτευχθεί μέσω της δημιουργίας εκθέσεων και τη δημιουργία γεωπληροφοριακού διαδικτυακού συστήματος που θα υποστηρίζει τις ενέργειες των αρμοδίων υπηρεσιών της Περιφέρειας Αττικής για την ανάλυση και σχεδιασμό μέτρων πολιτικής προστασίας καθώς και την υλοποίηση μελετών παρεμβάσεων για την μείωση του κινδύνου από τις συγκεκριμένες φυσικές καταστροφές.

Γιατί το Κέντρο BEYOND αποτελεί βασικό πυλώνα στην υλοποίηση του έργου;

Το Κέντρο BEYOND/EAA έχει υλοποιήσει σειρά αντίστοιχων έργων παγκοσμίως στο πλαίσιο της εμβληματικής δράσης για το πρόγραμμα Copernicus Emergency Management Service. Μέχρι σήμερα περισσότερες από 20 κρατικές υπηρεσίες πολιτικής προστασίας παγκοσμίως, στα Βαλκάνια (π.χ. Ελλάδα, Βουλγαρία, Κροατία) και την υπόλοιπη Ευρώπη (π.χ. Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Αυστρία), αλλά και στη Λατινική Αμερική (π.χ. Χιλή, Περού) και την Αφρική (π.χ. Μοζαμβίκη, Κογκό) έχουν ενεργοποιήσει το Κέντρο BEYOND για την εκτίμηση κινδύνων και την εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων μετριασμού του κινδύνου σε περιπτώσεις πυρκαγιάς, πλημμυρών, σεισμών, ηφαιστειών, εδαφικής διάβρωσης, παράκτιας διάβρωσης, τσουνάμι, βιομηχανικών ατυχημάτων (π.χ. εκρήξεις με διαρροή τοξικών αερίων), ανθρωπιστικών κρίσεων (π.χ. εμπόλεμη περιοχή στην Υεμένη).

Η επιχειρησιακή αντιμετώπιση της κρίσης δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσης προγραμματικής σύμβασης, ωστόσο μετά την ολοκλήρωση της σύμβασης αυτής, η Περιφέρεια Αττικής θα μπορεί να κάνει συνδυασμένη χρήση των αποτελεσμάτων της παρούσας σύμβασης με ολοκληρωμένα συστήματα πληροφόρησης πραγματικού χρόνου που διαθέτει το κέντρο BEYOND/EAA για τη διαχείριση της καταστροφής και τη δημιουργία επιχειρησιακής εικόνας την ώρα της κρίσης. Παρόμοια συστήματα αποτελούν τα γνωστά FIREHUB, FLOODHUB, SMOKE-DUSTHUB, GEOHUB, κ.α που έχει αναπτύξει και έχει διαθέσει η επιχειρησιακή μονάδα BEYOND στο κέντρο επιχειρήσεων της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, στη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, στην Περιφέρεια Αττικής, αλλά και σε άλλες χώρες, μέσα από τον στρατηγικό της ρόλο ως Περιφερειακό Γραφείο Υποστήριξης UN-SPIDER του ΟΗΕ.

Ποιες είναι οι περιοχές μελέτης;

Για τον πλημμυρικό κίνδυνο επιλέχθηκαν περιοχές που παρουσιάζουν πολύ υψηλό κίνδυνο σύμφωνα με τα εγκεκριμένα σχέδια διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας:

- Λεκάνη απορροής Πικροδάφνης (Δήμοι Αγίου Δημητρίου, Αλίμου, Ηλιούπολης και Παλαιού Φαλήρου)
- Λεκάνη απορροής Κουλουριώτικου ρέματος (Δήμος Μεγαρέων)
- Λεκάνη απορροής ρεμάτων Σούρες και Αγία Αικατερίνη (Δήμος Μάνδρας-Ειδυλλίας)
- Λεκάνη απορροής Σαρανταποτάμου (Δήμος Ελευσίνας)
- Λεκάνη απορροής Κηφισού (Δήμοι Αγίων Αναργύρων-Καματερού, Αθηναίων, Αιγάλεω, Αχαρνών, Ιλίου, Καλλιθέας, Κηφισιάς, Μεταμορφώσεως, Μοσχάτου-Ταύρου, Νίκαιας-Αγίου Ιωάννη Ρέντη, Περιστερίου, Πειραιώς, Φιλαδελφείας-Χαλκηδόνας)

Για τον κίνδυνο πυρκαγιάς επιλέχθηκαν ευάλωτες περιοχές, κυρίως μικτές ζώνες, δηλαδή περιοχές στις οποίες συνυπάρχουν δασικές εκτάσεις μαζί με σπίτια, που παρουσιάζουν πολύ υψηλό κίνδυνο σύμφωνα με το επιχειρησιακό σχέδιο αντιμετώπισης πυρκαγιών για το 2018 του Πυροσβεστικού Σώματος:

- Πόρτο Ράφτη, Χαμολιά, Βραυρώνα (Δήμος Μαρκοπούλου-Μεσογαίας)
- Ιπποκράτειος Πολιτεία (Δήμος Ωρωπού).
- Θρακομακεδόνες (Δήμος Αχαρνών)
- Νέα Ζωή, Κιάφα, Κόρακας, Αγία Σωτήρα, Πουρνάρι, Καραούλι, Φίχθι, Άγιος Νεκτάριος Βιλίων, Άγιος Παντελεήμονας, Παλαιοκούντουρα (Δήμος Μάνδρας-Ειδυλλίας)
- Μάζι (Δήμος Μεγαρέων).
- Καλύβια, Κουβαράς, Λαγονήσι, Σαρωνίδα, Ανάβυσσος (Δήμος Σαρωνικού)
- Λαύριο, Κερατέα, Κακή Θάλασσα, Κάτω Ποσειδωνία, Κάτω Σούνιο (Δήμος Λαυρεωτικής)
- Περιοχή Εθνικού Πάρκου Σχοινιά (Δήμος Μαραθώνος)
- Πικέρμι (Δήμος Ραφήνας – Πικερμίου)
- Δήμος Αγκιστρίου.
- Δήμος Κυθήρων.

Για τον κίνδυνο σεισμού επιλέχθηκαν οι ακόλουθοι Δήμοι:

- Νότιος Τομέα Αθηνών (Δήμοι Αλίμου, Γλυφάδας, Ελληνικού-Αργυρούπολης)
- Βόρειος Τομέα Αθηνών (Δήμοι Ηρακλείου, Νέας Ιωνίας)
- Δυτικός Τομέα Αθηνών (Δήμοι Αγίας Βαρβάρας, Αγίων Αναργύρων-Καματερού, Αιγάλεω, Ιλίου)
- Δυτική Αττική (Δήμοι Ασπροπύργου, Ελευσίνας, Μεγαρέων, Φυλής)
- Ανατολική Αττική (Δήμοι Αχαρνών, Ωρωπού)
- Περιφερειακή Ενότητα Πειραιά (Δήμος Κερατσινίου – Δραπετσώνας)

Με ποιους φορείς θα συνεργαστεί το Κέντρο Αριστείας BEYOND;

Για την επίτευξη του κοινού αυτού σκοπού, το BEYOND/ΕΑΑ, θα συνεργαστεί με κορυφαίους ερευνητικούς φορείς της Ελλάδας και συγκεκριμένα με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, το Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδας, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, και το Ινστιτούτο Τεχνικής Σεισμολογίας και Αντισεισμικών Κατασκευών.